

16.6.2008

EM

Sverigefinländarnas delegation
Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta
c/o Sverigefinska skolan i Upplands Väsby
Hovslagaregatan 25
S-194 31 UPPLANDS VÄSBY
www.sverigefinne.nu

Till
Integrations- och jämställdhetsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Remissvar till departementspromemorian "Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter Ds 2008:26"

1. Till en början...

Bertil Bengtsson (BB) har i sin departementspromemoria i flera frågor en mycket djupgående och insatt analys av den svenska minoritetspolitiken ur sverigefinsk synvinkel. Hans analyser stämmer väl överens med Sverigefinländarnas delegations synpunkter. Tyvärr leder analyserna dock inte - beroende på det strama direktivet - till motsvarande konkreta förslag, vilket Sverigefinländarnas delegation beklagar.

I sitt remissvar lämnar Delegationen ett huvudförslag till utvidgande av förvaltningsområdet för finska och kommentarer till Bengtssons förslag till riksomfattande minoritetspolitisk lag.

2. Utvidgningen av förvaltningsområdet för finska - Huvudförslaget av Sverigefinländarnas delegation

Utredaren har i sin promemoria analyserat en eventuell utvidgning av förvaltningsområdet för finska. I sin analys har han kommit fram till att det trots allt vore det mest naturliga att för finska språkets del utgå från Paavo Vallius' förslag i betänkandet "Rätten till mitt språk" SOU 2005:40" att förvaltningsområdet skulle omfatta kommunerna i Stor-Stockholm och Mälardalen. Det enda problemet i sammanhanget tycks enligt Bengtsson vara de ekonomiska konsekvenser som redovisas i betänkandet "Rätten till mitt språk" SOU 2005:40.

Angående denna analys konstaterar utredaren i sin departementspromemoria bl.a. följande: "Dessutom får man självfallet beakta de synpunkter som framhållits från Europarådets sida om genomförandet av konventionerna. Det bör framhållas att dessa framför allt är inriktade på att främja minoritetsspråkens användning inom vissa geografiska områden. Att märka är vidare att man från Europarådets sida tydligen är positivt inställd till det tidigare utredningsförslaget, vilket liksom gällande lagstiftning bygger på en sådan ordning. Över huvud taget framstår förslaget som väl genomtänkt och motiverat. Bortser man från kostnadsfrågan, som onekligen är väsentlig, skulle **en naturlig lösning** vara att genomföra förslaget beträffande både finska och samiska och sedan, i ännu en etapp, utvidga förvaltningsområdena för finska till de kommuner i väst och Syd-Sverige där det finns en betydande finskspråkig minoritet. I alla händelser finns anledning att visa en viss återhållsamhet om man överväger gå ifrån det nuvarande systemet med dess geografiska anknytning; det bör krävas starka skäl av praktisk eller ekonomisk natur för en sådan omläggning."

Bertil Bengtsson konstaterar vidare att;

“De båda betänkandena av 2005 och 2006 har tillkommit under medverkan av **åtskilliga experter** på olika områden och **bygger på ingående undersökningar** av nuvarande förhållandena”.

och slutligen att;

“I promemorian betonas slutligen att om alternativet skulle genomföras, bör det bara ses som ett steg på vägen mot **en mera tillfredsställande ordning, som bättre stämmer överens med Europarådets inställning och målet för svensk minoritetspolitik**. Närmast skulle det då bli frågan om en betydande utvidgning av förvaltningsområdena för både finska och samiska språken.”

Förutom ovannämnda citat påminner utredningsmannen om de kritiska synpunkterna från Europarådets ministerkommitté som betonat att “betänkandets (Vallius) förslag om utvidgade förvaltningsområden, särskild lagstiftning om minoritetsspråken och inrättande av en nationell myndighet borde antas”.

Sverigefinländarnas delegation delar utredningsmannens grundläggande analys i de ovannämnda citaten och hans tveksamhet till att låta bli att utvidga förvaltningsområdet för finska till Stockholms och Mälardalsregionen där det av hävd bevisligen talats finska och där ca hälften av Sveriges finskspråkiga befolkning bor.

Enligt utredningsmannens resonemang är den viktigaste och synbarligen enda anledningen till att avstå från att utvidga förvaltningsområdet för finska av ekonomisk art.

Delegationen vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram utredningsmannens påpekanden av synpunkter från Europarådets ministerkommitté, vilka inte går att förbises. Sveriges åtaganden i **Europarådets konventioner är ju juridiskt bindande**.

Med beaktande av det ovannämnda motsätter sig Sverigefinländarnas delegation **å det bestämdaste** förslaget i departementspromemoria att avstå från att utvidga förvaltningsområdet för finska enligt riktlinjerna i betänkandet “Rätten till mitt språk SOU 2005:40” och att **ersätta detta med en “Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk.”**

Enligt Sverigefinländarnas delegation skulle beslutet att inte utvidga förvaltningsområdet strida mot Sveriges åtaganden i Europarådets minoritetsspråks- och ramkonvention samt riksdagen minoritetspolitiska beslut från december 1999.

Delegationen **anser att** förvaltningsområdena **är det mest centrala fundamentet för stödet till nationella minoritetsspråk med en historiskt geografisk bas enligt principerna i den Europeiska stadgan för landsdels eller minoritetsspråk**. Att ersätta detta åtagande med en riksomfattande lagstiftning som till syvene och sist bygger på kommunernas välvilja och som i princip saknar sanktionsmöjligheter är för Sverigefinländarnas delegation oacceptabelt. En riksomfattande lag skall inte ses som ett alternativ till utvidgandet av förvaltningsområdet för finska utan som **ett komplement**. BB:s riksomfattande lagförslag ger inte rättigheter för finskspråkiga i Sverige att få samhällsservice på sitt språk.

Delegationens huvudförslag

Förvaltningsområdet för finska utvidgas i princip enligt betänkandet “Rätten till mitt språk SOU 2005:40” och att de **verkliga kostnaderna** av betänkandet räknas om efter erfarenheter från de fem kommunerna i Norrbotten och kompletteras med en riksomfattande minoritetspolitisk lag. Förslaget i Vallius utredning är överlägset jämfört med BB:s förslag eftersom det ger **rättigheter för den sverigefinska nationella minoriteten i enlighet med**

Sveriges ratificering av stadgarna.

Enligt Delegationen skall förvaltningsområdet för finska utvidgas enligt intentionerna i betänkandet "Rätten till mitt språk SOU 2005:40" men kostnaderna av utvidgandet av förvaltningsområdet för finska kan minskas bl.a. genom att;

- En ny ekonomisk beräkning av kostnaderna görs efter erfarenheter från det nuvarande förvaltningsområdet för finska.
- Kostnaderna för utvidgningen sänks t.ex. genom att antalet kommuner som ska ingå i förvaltningsområdet reduceras.
- Uppföljningen av rätten att använda finska i kontakter med förvaltningsmyndigheter koncentreras till en myndighet (Stockholms länsstyrelse) genom att ge ansvaret för administration och uppföljning av det utvidgade förvaltningsområdet till en separat enhet på Stockholms länsstyrelse i enlighet med förslaget i Paavo Vallius betänkande.
- Kommuner utanför förvaltningsområdet ges möjlighet att i enighet med BB:s förslag om kommunen i fråga så vill att kunna anmäla sig till förvaltningsområdet. (Enligt Delegationens bedömning handlar detta om några enstaka kommuner.)

Enligt Sverigefinländarnas delegation skulle Sverige genom detta uppfylla Europarådets krav i frågan. Genom att koncentrera förvaltningsområdet till Stockholm och Mälardalen samt de fem kommunerna i Norrbotten skulle man täcka områden där finska talats av hävd - i fallet av Mälardalen sedan vikingatiden. Därtill skulle ett litet antal kommuner utanför dessa områden bl.a. i Väst-Sverige ges möjlighet att ansluta sig till förvaltningsområdet för finska. Delegationen vill därtill påpeka att det inom Mälardalens region på flesta områden finns gott om finskspråkig personal som inte är svår att rekrytera.

Delegationen anser att rätten att få använda finska i domstolar i delta skede inte är prioriterat.

3. Övriga kommentarer till Bertil Bengtssons departementspromemoria

Som ovan nämnts innehåller Bertil Bengtssons (BB) departementspromemoria godtagbara analyser och ett antal positiva förslag till en landsomfattande minoritetspolitisk lag som förutom de regionala minoriteterna skulle omfatta även de minoritetsgrupper som inte tillhör denna kategori.

Nedan ett antal kommentarer till BB:s konkreta förslag till en riksomfattande minoritetspolitisk lag och hans synpunkter beträffande den sverigefinska nationella minoriteten. Först en kort citat av departementspromemorian och därefter Delegationens kommentarer...

3.1 BB: "Vid remissbehandlingen av betänkandena (Vallius) uppmärksammades särskilt de betydande kostnaderna".

Delegationens kommentar:

Delegationen anser att man beträffande utvidgning av förvaltningsområdet för finska ska göra en ny beräkning av de verkliga kostnaderna i ljuset av erfarenheter från Norr samt eventuellt leta efter modifieringar som syftar till nedskärning av kostnaderna enligt ovan.

3.2 BB: "Europarådets ministerkommitté har framfört vissa kritiska synpunkter och betonat betänkandets förslag om utvidgade förvaltningsområden, särskild lagstiftning om

minoritetsspråken och inrättande av en nationell myndighet.”

Delegationens kommentar:

Delegationen fäster stor vikt vid ministerkommitténs rapporter och anser att dessa inte kan förbigås i sammanhanget. Kommentarer ska bilda själva utgångspunkten vid framtagandet av regeringens proposition i frågan. Därtill ska ministerrådets synpunkter beträffande en särskild lagstiftning om minoritetsspråken och inrättande av en nationell myndighet särskilt uppmärksammas.

3.3 BB: “Den nya utredningen tar i enlighet med direktivet bara upp frågor med betydelse för alternativa lösningar.”

Delegationens kommentar:

Som ovan beskrivits accepterar Delegationen inte ett förslag som enbart handlar om en minoritetspolitisk lagstiftning som omfattar hela landet utan utgår ifrån att förvaltningsområdet för finska i stort sätt inrättas enligt förslaget i Vallius utredning. Däremot anser Delegationen att utvidgandet av förvaltningsområdet för finska ska kompletteras med en lagstiftning som omfattar hela landet enligt intentionerna i BB:s departementspromemoria och i Paavo Vallius betänkande. Det handlar således inte antingen eller utan både och.

3.4 BB: “Samtidigt får man inte slå av på de krav som gäller enligt minoritetskonventionerna. Från denna synpunkt framstår förslagen (BB:s) som väl genomtänkta och motiverade.”

Delegationens kommentar:

Delegationen delar på denna punkt inte BB:s bedömning och konstaterar att BB på flera ställen i departementspromemorian i princip ställer sig bakom förslaget i Vallius betänkande bl.a. beträffande utvidgandet av förvaltningsområdet för finska till Stockholm och Mälardalen. Det enda problemet som han tycks se i sammanhanget är av ekonomisk art. Enligt Delegationens bedömning uppfyller BB:s förslag på denna punkt **inte** Sveriges åtaganden i Europarådets minoritetskonventioner och inte heller med skrivningar i konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU, vilket låg som grund för riksdagens enhälliga minoritetspolitiska beslut i december 1999.

I betänkandet konstaterar KU bl.a. att “De åtgärder som föreslås i propositionen skall enligt regeringen ses som ett första steg mot en samlad minoritetspolitik.” I detta sammanhang betonades att steg 2 skulle innebära just utvidgning av förvaltningsområdet för finska till Stockholm och Mälardalen.

3.5 BB: “En rätt att använda språket har emellertid också andra funktioner: den fyller naturligtvis ett praktiskt behov, särskilt inom äldreomsorgen och även inom sjukvården.”

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker BB:s skrivning.

3.6 BB: “Om behovet av kunskaper i språket ökar, t.ex. genom att genom att det har ett särskilt mervärde, kan det också väntas att det har ett meritvärde, kan det också väntas att få en positiv inverkan på språkanvändning...”

Delegationens kommentar:

Delegationen delar BB:s synpunkter i resonemang i sin helhet.

3.7 BB: "När det gäller finska språket, väger praktiska och humanitära hänsyn tungt. Det finns goda skäl att försöka ge finskan i Sverige ett status som är åtminstone jämförbar med svenska språket i Finland."

Delegationens kommentar:

Delegationen delar fullt ut BB:s synpunkt och tillstyrker att resonemanget beaktas vid framtagandet av regeringens minoritetspolitiska proposition.

3.8 BB: "Rätten att använda minoritetsspråket bör visserligen gälla hela landet men ta sikte på vissa förhållanden av särskild betydelse från sverigefinsk synpunkt."

Delegationens kommentar:

Delegationen konstaterar att majoriteten av sverigefinnar är för utvidgandet av förvaltningsområdet för finska.

Enligt delegationen kan ett modifierat utvidgande av förvaltningsområdet med utgångspunkt från förslaget i Vallius betänkande kompletteras genom att även andra kommuner i Sverige som så vill ges rätt att anmäla tillhörighet till förvaltningsområdet för finska.

Genom detta skulle ett antal kommuner bl.a. i Väst-Sverige kunna ansluta sig till förvaltningsområdet. Enligt Delegationens bedömning är antalet sådana kommuner begränsat och deras deltagande kunde väl kompenseras av en eventuell begränsning av antalet kommuner i det föreslagna förvaltningsområdet.

Genom denna möjlighet skulle ett viktigt argument mot utvidgandet av förvaltningsområdet för finska undanröjas.

3.9 BB: "Från rättsäkerhetssynpunkt är det emellertid rimligt att en enskild som saknar juridiskt biträde får också domar och beslut översatta. och beslut översatta - om också inte i dess helhet, så i varje fall domskäl och domslut (respektive beslutsmotivering och beslut)."

Delegationens kommentar:

Delegationen anser detta inte vara prioriterat i nuvarande skede.

3.10 BB: "Rätten att bli bemött på minoritetsspråket bör därför i princip förutsätta att det finns tillgång till språkkunnig personal som kan ta hand om ärendet. Det är viktigt att tillgången till sådan personal ökar. Bestämmelsen om rätten till sådan personal ökar. Bestämmelsen om rätten att använda språket bör därför kombineras med en regel som leder till ökad rekrytering av personal som behärskar minoritetsspråket.... En sådan bestämmelse bör bl.a. kunna påverka nyanställningar av personal ; det bör i detta sammanhang betraktas som särskild merit att behärska ett minoritetsspråk."

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker BB:s beskrivning ovan. Att meritera användandet av ett minoritetsspråk skulle förstärka språkets status och ge mervärde för kunskaper i ett minoritetsspråk och därmed uppmuntra till studier i finska.

3.11 BB: Efter finländskt mönster bör vidare föreskrivas en utvidgad rätt att använda språket vid vissa statliga myndigheter."

Delegationens kommentar:

Delegation stödjer i princip BB:s synpunkter i frågan och vill i detta sammanhang betona betydelsen av skriftliga kontakter på finska med JO, DO, Skatteverket och Försäkringskassan.

3.12 BB: "När det gäller kommunala myndigheter och landsting är det viktigt att genom lagreglernas utformning inskräpa ansvaret för konventionernas genomförande. För de enskilda individerna är det särskilt angeläget att kunna kommunicera på sitt språk vid service av olika slag, i synnerhet äldreomsorg och även sjukvård."

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker i princip BB:s skrivning. Kommunernas ovillighet att genomföra riksdagens beslut och Sveriges åtaganden i Europarådets konventioner har varit ett av de största problemen vid genomförandet av riksdagens beslut.

Trots att Europarådet i sina rapporter gång på gång påtalat detta problem visar t.ex.

Integrations- och jämställdhetsdepartementets kartläggning att bara ett litet antal kommuner ens är medvetna om den nationella minoritetspolitikens existens och bara enstaka kommuner utanför förvaltningsområdet har vidtagit konkreta minoritetspolitiska beslut. Den riksomfattande lagen måste med andra ord formuleras så tydligt att kommunerna blir ålagda att genomföra Sveriges minoritetspolitiska åtaganden.

För sverigefinnarna som är bosatta i hela landet är det stor vikt att vid sidan av förskola och skola få tillgång till äldreomsorg och sjukvård i enlighet med intentionerna i BB:s skrivning.

Det är därtill av vikt att myndigheterna i detta sammanhang rekryterar tvåspråkig/flerspråkig personal som behärskar något av de nationella minoritetsspråken och att kunskaperna i dessa är meriterande.

3.13 BB: "Några sanktioner i språklagen skulle inte ges mot underlåtenhet av en kommun att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen."

Delegationens kommentar:

Skadeståndsskyldighet enligt BB:s modell är enligt Delegationen inte tillräckligt fast förslaget i vissa sammanhang kan vara av betydelse.

För att den nationella minoritetspolitiken ska kunna genomföras i hela landet fullt ut är någon form av kännbara sanktioner nödvändiga. För detta talar all erfarenhet av den genomförda minoritetspolitiken, Europarådets synpunkter, KU:s granskning och departementets kartläggning i frågan.

Det finns otaliga exempel t.ex. beträffande modersmålsstöd och modersmålsundervisning i finska där kommunerna inte brytt sig om beslut fattade av regering och riksdag. BB:s förslag på denna punkt räcker inte till.

3.14 BB: "Vad särskilt angår äldreomsorgen är relativt många finsk- och samisktalande i olika delar av Sverige redan i behov av sådan service..."

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker i princip BB:s skrivning beträffande den finskspråkiga äldreomsorgen och den snabbt växande efterfrågan av denna och likaså hälso- och sjukvården men anser BB:s förslag vara otillräckliga.

3.15 BB: "I 2006 års betänkande föreslogs åtgärder att utvidga rätten till förskola på minoritetsspråk till andra delar av landet... I promemorian förordas att betänkandets

förslag i denna del genomförs så snart som möjligt.”

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker skrivningen i promemorian.

3.16 BB: “Även om det nya uppdraget inte lär innebära att några alternativa lösningar ska diskuteras i denna del finns anledning att understryka den väsentliga roll som undervisning på minoritetsspråket spelar för språkets bevarande. Till en början bör i alla fall förslagen i betänkandet genomföras trots de ökande kostnader det kan medföra.”

Delegationens kommentar:

För sverigefinnarnas del har den förda skolpolitiken inneburit att antalet finska modersmålsklasser under de senaste två årtionden raserats och omfattar idag förutom åtta sverigefinska fristående skolor endast ett fåtal kommunala klasser.

För att kunna bevara finskan levande på lång sikt, vilket är ett centralt mål i den nationella minoritetspolitiken, spelar undervisning på finska en central roll.

Bildandet av kommunala finska modersmålsklasser är en viktig förutsättning i arbetet att hålla finskan levande på lång sikt.

Modersmålsundervisning spelar i detta sammanhang en viktig roll men räcker inte för att hindra den pågående språkbytestrenden. Vid sidan av modersmålsundervisningen ska sverigefinska elever ha möjlighet att få undervisning helt eller delvis på finska.

Delegationen anser att BB:s skrivning beträffande undervisning på minoritetsspråk är något luddigt formulerat men tolkar citatet positivt och vill i så fall tillstyrka förslaget.

3.17 BB: I promemorian framhålls vidare att “det är otillfredsställande i att grundlagen för närvarande bara behandlar minoriteternas rättigheter i en målsättningsbestämmelse med ringa juridisk genomslagkraft. Grundlagsskyddet bör stärkas, lämpligen efter tilläggsdirektiv till den nu arbetande grundlagsutredningen.”

Delegationens kommentar:

Delegationen har i en skrivelse till grundlagsutredningen föreslagit att alla fem nationella minoriteter och deras språk nämns i grundlagen.

Delegation tillstyrker kraftfullt BB:s skrivning beträffande nationella minoriteternas omnämnande i den nya grundlagen.

3.18 BB: “Myndigheterna bör åläggas att på lämpligt sätt informera om dessa rättigheter för minoriteterna.”

Delegationens kommentar:

Kritiken angående bristande information om den nationella minoriteterna har förekommit i alla Europarådets rapporter till regeringen.

Trots detta är majoriteten av kommunerna enligt departementets kartläggning och Delegationens egna erfarenheter ovetande om den nationella minoritetspolitiken.

Det är av största vikt att frågan lyfts fram enligt förslaget om en kraftfull informationskampanj efter förslagen i Paavo Vallius betänkande.

Delegationen tillstyrker i princip BB:s skrivning men poängterar i detta sammanhang betydelsen av att tillräckliga resurser beviljas för en kraftfull och landsomfattande informationskampanj om den nationella minoritetspolitiken om de rättigheter som Sverige ratificerat i Europarådets konventioner vilka nivåer enligt Europarådet de facto är miniminivåer.

3.19 BB: "I frågan om förvaltningsområdenas omfattning för de olika minoritetsspråken föreslås mot denna bakgrund följande. För finskans del utökas inte området, men i gengäld kommer rätten att använda språket utvidgas enligt vad förut sagts."

Delegationens kommentar:

Som tidigare nämnts motsätter sig Delegationen kraftfullt förslaget och föreslår ett förvaltningsområde för finska med utgångspunkt från Vallius betänkande eventuellt med vissa modifieringar.

Delegationen har tidigare betonat att även utredaren själv med undantag av de ekonomiska konsekvenserna ger stöd till Vallius förslag i frågan och anser utvidgningen vara det mest "naturliga" sättet att förstärka finskans ställning.

Beträffande skrivningar om fördelarna i en riksomfattande lag konstaterar Delegationen att BB:s analys i flesta fall är relevant även ur Delegationens synpunkt men att de konkreta förslagen innebär ett stort antal "bakvägar" genom vilka kommunerna inte är bundna att stärka minoriteternas språkliga rättigheter. Förutom utvidgandet av förvaltningsområdet för finska är det dock av vikt att man vid sidan av förvaltningsområden stiftar en minoritetslag som omfattar hela landet. Lagen skall vara tillräckligt bindande för hela samhället dvs. även för landsting och kommuner.

Beträffande denna lagstiftning har BB ett antal positiva förslag som tillsammans med förslagen i Vallius betänkande bildar en utmärkt utgångspunkt för den slutgiltiga lagtexten, vilket faktum förhoppningsvis framgår av detta Delegationens remissvar.

I sakfrågan beträffande utvidgandet av förvaltningsområdet för finska kan Delegationen inte dagtinga.

3.20 BB: "Om i kommuner utanför de nuvarande förvaltningsområdena språkkunnigheten hos personalen nu eller senare tillåter att kommunen kan uppfylla de krav lagstiftningen ställer på ett förvaltningsområde bör kommunen ha möjlighet att - efter anmälan hos tillståndsmyndigheten - få frivilligt ingå i förvaltningsområdet för något av språken. Den kommer då att bli berättigad till samma ekonomiska stöd som andra kommuner inom

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker förslaget men utgår i sitt ställningstagande från att det gäller utanför förvaltningsområdet för finska som förutom fem kommuner i Norrbotten omfattar också kommuner i Stockholm och Mälardalen.

3.21 BB: " Enligt promemorians förslag får det i stället ankomma på varje kommun eller landsting utanför förvaltningsområdet som avser att vidta stödjande åtgärder att komma in med uppgifter om det beräknade behovet av dessa."

Delegationens kommentar:

BB: förslag skulle enligt Delegationen i och för sig innebära en avsevärd förbättring till nuvarande förhållanden då kommunerna ofta av ekonomiska skäl inte är beredda att garantera minoriteterna deras rättigheter. Systemet innebär dock att det i kommunen finns intresseorganisationer eller motsvarande som aktivt bevakar minoritetsgruppens rättigheter och kräver att dessa uppfylls.

Delegationen tillstyrker utredningens förslag till denna del.

3.22 BB: "Med hänsyn till vikten av att bidragen används effektivt bör en viss motsvarande

behovsprövning införs också beträffande det statsbidrag som utgår till kommuner inom förvaltningsområdena och Norrbottens läns landsting.”

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker förslaget. Det nuvarande systemet att skicka ekonomiska medel till Norrbottens läns länsstyrelse utan behovsprövning har lett till att vissa kommuner inte utnyttjat medel för avsedda ändamål utan i stället lämnat pengarna outnyttjade.

BB:s förslag skulle innebära ett effektivare utnyttjande av anslagen vilket vid ett utvidgande av förvaltningsområdet för finska med stor sannolikhet skulle sänka kostnaderna.

3.23 BB: Beslut om statsbidrag bör såvitt gäller finska och meänkieli fattas av den länsstyrelse som fungerar som tillsynsmyndighet - enligt förslaget länsstyrelsen i den kommun eller det aktuella landstinget i det län där den aktuella kommunen eller det aktuella landstinget är beläget.

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker inte förslaget utan föredrar förslaget i Vallius betänkande enligt vilket Stockholms läns landsting ska ha uppdraget att fungera som administratör och tillsynsmyndighet.

Våra erfarenheter av decentraliserade strukturer inom den nationella minoritetspolitiken talar för ett centraliserat system där sakkunskapen och engagemanget kan samlas i en särskild enhet eller motsvarande.

Det är en alltför stor risk att de minoritetspolitiska frågorna i det decentraliserade systemet glöms bort eller göms undan. Att få tillräcklig expertis i ett stort antal länsstyrelser eller landsting är enligt Delegationen svårt om inte omöjligt.

Delegationen anser att förslaget i Vallius betänkande som innebär en centralisering av administrationen/uppföljningen är att föredra.

3.24 BB: “Liksom i den tidigare utredningen framhålls att genomförandet av den nya minoritetspolitiken är en reforminsats vars finansieringsbehov; merkostnaderna som förslagen medför bör - i enlighet med finansieringsprincipen - bekostas genom riktade statliga bidrag till kommuner och landsting. Detsamma bör gälla rätten till förskoleverksamhet, äldreomsorg och en förbättrad undervisning på minoritetsspråket.”

Delegationens kommentar:

Delegationen tillstyrker till fullo förslaget.

3.25 BB: “De kostnadsökningar som föranleds av reformanslaget är ytterligt svåra att uppskatta, något som framgår också av de beräkningar gjorts i betänkanden.”

Delegationens kommentar:

Delegationen instämmer i BB:s skrivning beträffande uppskattningen av kostnaderna och anser att beräkningar i Paavo Vallius betänkande är tagna i överkant. Detta eftersom bara en del av sverigefinnarna i Stockholm och Mälardalen i verkligheten kommer att utnyttja sina rättigheter. Våra erfarenheter bl.a. från det nuvarande förvaltningsområdet talar för detta.

Delegationen föreslår att departementet med utgångspunkt från gjorda erfarenheter gör en ny och så realistisk beräkning som möjligt av de verkliga kostnaderna för utvidgandet av förvaltningsområdet för finska med utgångspunkt från Paavo Vallius betänkande.

En sådan beräkning är av största betydelse eftersom kostnadsfrågan är huvudanledningen för tillkomsten av BB:s utredning. Med undantag av kostnaderna föredrar

utredningsmannen i princip föredra utvidgandet av förvaltningsområdet för finska enligt Paavo Vallius förslag .

3.26 BB: "Till skillnad från det system som föreslogs i betänkandena kommer på detta vis kostnaden för de ökade språkkunskaperna att endast öka successivt, närmast som ett led i den ordinarie nyrekryteringen av personal..."

Delegationens kommentar:

Delegationen inser poängen i BB:s konstaterande men utgår ifrån att kostnadsökningen även i vid genomförandet av förslaget i Paavo Vallius utredning beträffande ett utvidgat förvaltningsområde och riksomfattande minoritetslagstiftning inte heller skulle öka över en natt utan successivt. Med beaktande av kommunernas och landstingens kunskapsnivå behövs det under de första åren omfattande informationskampanjer.

3.27 BB: "Genom en rationell organisation av verksamheten bör i alla händelser dessa ökningarna kunna beräknas medföra en årlig besparing av omkring 40 mnkr i förhållande till förslaget i betänkandet, varvid man dock får räkna med att de förhöjda kostnaderna kommer att belasta statens finanser under något längre tid än tidigare utredningen utgick ifrån. I övrigt förordas att utredningsförslag genomförs oförändrade bl.a. angående undervisning, utbildning och språkcentra, varför de föreslagna alternativet inte bör öka de kostnader som uppskattats i betänkandena."

Delegationens kommentar:

BB konstaterar att det är mycket svårt att få fram exakta kostnadskalkyler för hans eller förslagen i Paavo Vallius betänkande. Det är därför av vikt att en noggrannare analys av kostnaderna genomförs - en analys som utgår från erfarenheterna i det ny existerande förvaltningsområdet för finska.

SVERIGEFINLÄNDARNAS DELEGATION

Markku Peura
ordförande
08-590 80 991

Esko Melakari
delegationssekreterare
08-590 32 326 alt. 0708-41 39 00